ТУРИСТИЧНІ РОДЗИНКИ ЧОРНОГО ОСТРОВА

Кожне українське місто унікальне - має свої туристичні родзинки і прагне розвивати туризм. Історія Чорного Острова яскрава та дивовижна. Вона насичена цікавими подіями, неймовірними поворотами та знаменитими особистостями. Цього року Чорному Острову вже 655 років і йому є про що розповісти. Вперше в історичних джерелах Чорний Острів згадується як Чорний Городок у 1366 році, коли польський король Казимір III віддав литовському князю Любарту Гедиміновичу у володіння село (villa) Чорний Городок (Czarny Ostrow). У 1556 році король Сигмунт Август дарував містечку Магдебурське право та нову назву Чорний Острів.

В різні часи він входив до складу різних держав, був столицею Української Народної Республіки. Сьогодні це старовинне містечко, занесене до Списку історичних населених місць України, з радістю запрошує до себе гостей.

Перлиною Чорного Острова є пам’ятка архітектури Палац першої половини XIX століття (Палац Пшездецьких).

У свій час в ньому побував відомий угорський композитор Ференц Ліст. Тут він вперше виконав Другу Угорську рапсодію. Рукописний клавір цього знаменитого твору підписаний 27 березня 1847 року, якраз в день перебування композитора в Чорному Острові.

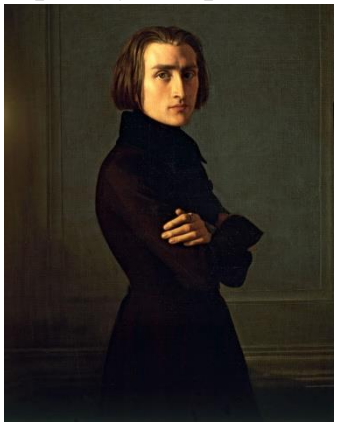

Основна творча діяльність відомого українського байкаря Леоніда Глібова пройшла в Чорному Острові. Тут він працював вчителем історії та географії в дворянському училищі. З 1855 по 1858 рік він написав 72 байки, 2 п'єси, 4 вірші, один із них вірш «Журба», якого композитор Микола Лисенко поклав на музику. І до сьогодні ми співаємо пісню «Стоїть гора високая …».

В самому серці містечка стоїть **Ратуша – Заїзжий двір**, побудована в кінці XVIII століття польським архітектором Станіславом Врублевським. У 19 столітті в Ратуші було волосне управління, численні магазини, стайня, а також заїжджий двір з готелем.

З**емська лікарня** при цукровому заводі та приватна аптека. Приміщення збудоване 1810 року.

Перший на Поділлі **паровий млин** побудований в 1869 році.

В Чорному Острові проживало більш як дев’яносто відсотків євреїв. Євреї в ньому поселились в першій половині XVIII століття. В містечку був єврейський квартал де було чотири синагоги. Одна з них найбільша Хоральна. І був бейс-мідраш, де молились хасиди.

Також діяло3 повні **єврейські школи** та одна єврейська релігійна школа «Хедорова». Приміщення школи побудоване в 1807 році .

На Вовчій Горі розмістилось древнє іудейське кладовище. За останніми архівними даними саме на ньому в ось цьому **Огелі** був похований відомий равін Ісраель Аврагам Мазал духовний лідер єврейської громади, керівник юдейської общини, її духовний наставник.

У містечку з'являються нові пам'ятники. На честь 100 річчя битви під Чорним Островом воїнів армії УНР та червоноармійців 6 червня 2020 року був встановлений Пам’ятний знак «Борцям за волю України». На його місці був смертельно поранений полковник, начальник Генерального штабу армії УНР Євген Васильович Мишковський.

Не заблукати у Чорному Острові допоможе **навігаційна система,** зокрема туристичні вказівники та інформаційні маркери біля історичних пам'яток. За їх допомогою можна оглянути визначні місця, віднайти потрібну будівлю.

Якщо ж Ви у містечку вперше – до Ваших послуг туристично-інформаційні центр, який знаходиться в центральній бібліотеці Чорноострівської селищної ради (провулок Вовчогоранський 3) та в соціальній мережі фейсбук. Тут можна дістати необхідну інформацію, отримати консультацію де краще побувати, транспортні сполучення з іншими селами та містами, викликати таксі, чи скуштувати щось смачненьке та отримати путівник по туристичних об'єктах краю.

Велосипедні маршрути готові ознайомити туристів з Чорним Островом, історичними та туристичними місцями Миколаєва, Малих Орлинців, Катеринівки.

В містечку проходять театралізовані екскурсії за участю історичних героїв. Серед позитивів Чорного Острова - відремонтована центральна площа, яка носить назву Магдебургського Права.

Серед пріоритетних туристичних напрямків:
Паломницький туризм: «Унікальні храми та костели Чорноострівщини».

К**остел Успіння Богородиці (Внебовзяття Пресвятої Діви Марії)** - святиня поруч з Палацом. Його будівництво розпочав ще в 1797 році Міхал

Пшездецький. Закінчував будівництво вже його син Константин у 1826 році.

Унікальною культовою спорудою Чорного Острова є уніатська православна **Церква Преображення Господнього**. З 1775 по 1779 роки йшло будівництво нині існуючої мурованої Преображенської церкви. В церкві зберігається козацька Чорноострівська цілительна ікона Матері Божої «Три вишеньки» XVII століття. Вона одягнута у вишиті українським орнаментом сорочки.а спаситель тримає у руці кілька червоних ягід. До ікони йдуть молитися жінки, які не можуть завагітніти та ті, у яких померли діти.

Миколаїв приваблює мандрівників унікальною архітектурною спорудою – **Покровською церквою**. Храм побудований у 1796 році. Він також служив оборонним пунктом. Високі вікна-бійниці розташовані таким чином, щоб з них було зручно вести обстріл. Широкі стіни зведені у вигляді моноліту. Невисокий купол має своєрідну злегка усічену форму. Церква-фортеця не має аналогів за своїм архітектурним і плановим стилем.

Перлиною села Малі Орлинці є дерев'яна трьох купольна **Церква Святого Великомученика Дмитрія.** Побудована в 1787 році, церква є однією з небагатьох культових споруд дерев'яного зодчества, які збереглись на Поділлі.

Краєзнавчий та народознавчий туризм: «Живі музеї» Музей народних обрядів та ремесел «Садиба на Вовчій Горі». Тут подвір'я та стару мазанку заповнили експонати, які розповідають про історію й побут села, народні ремесла та обрядові дійства. В програмі екскурсій фрагменти обрядових дійств за «Сонячним календарем». У нас в музеї і речі побутового вжитку, і елементи обрядовості, і вишивка, і трави, і посуд, і ікони. Чим жили наші батьки, діди, предки – все нас цікавить. У нас є майстер-класи: ліплення з солоного тіста, подільський розпис та витинанка, гончарство та інше. Діти й дорослі також можуть спробувати в цьому свої сили. Пригощаємо – з домашнього.

Музей народного побуту «Миколаїв старовинний»

Старовинне містечко Миколаїв, яке мало Магдебургське право, було знане своїми ярмарками. Тому тут процвітали ремесло, торгівля і землеробство. Ремісники об'єднувалися в цехи, головними були чоботарський, ковальський, столярний, кушнірський і шевський. В експозиції музею представлені старовинний одяг, інструменти ремісничих цехів, які побутували в містечку, вироби майстрів, посуд та ужитковий реманент.

Народні музеї сіл Захарівці та Рідкодуби.

Це унікальна можливість познайомитись з побутом та народними обрядами та ремеслами цих сіл. Унікальні історичні артефакти свідчать про велич та багату історію цих населених пунктів. В Рідкодубах була стоянка періоду Черняхівської культури.

Спортивний туризм: «Велосипедні мандри»

Віддаленість від обласного центру – не перешкода для розвитку туризму. Ми з радістю приймаємо організовані групи та любителів їзди на роверах і розробили для вас кілька веломаршрутів. Один із маршрутів ми розробили, щоб познайомити туристів з історичною минувшиною Чорного Острова. Вже на першій зупинці в Чорному Острові на вас чекатимуть мер містечка або ключниця єврейка. Далі туристи мають можливість оглянути старовинні Палац Пшездецьких, Преображенську церкву з унікальною благотворною козацькою іконою XVII століття, костел Успіння Пресвятої Богородиці (Внебовзяття Пресвятої Діви Марії), оглянути інші пам'ятки містечка.

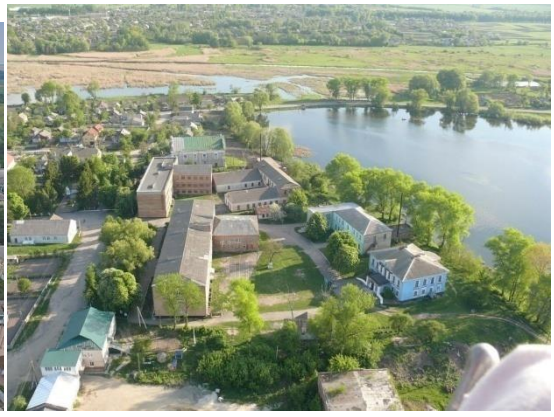

На наступному маршруті – Чорний Острів – Вовча Гора вам відкриються ландшафтні краєвиди Вовчої Гори, оспіваної Леонідом Глібовим у вірші «Журба». Дві річки Південний Буг та Мшанець відкривають дивовижну панораму на острів «Кемпа» та палац Пшездецьких. На високому пагорбі Вовчій Горі розмістилось древнє іудейське кладовище. На ньому похований відомий равін Ісраель Аврагам Мазал духовний лідер єврейської громади. Старовинні мацеви зберігають історію краю. В затишному парку ще збереглись господарчі споруди колись величного Палацу «Вілла Гура». А ще стоять тут дерева схиливши своє віття над братською могилою 220 загиблих воїнів у Другій світовій війні. Є трагічні події, які неможливо забути. Одна з них – це масовий розстріл єврейського населення під час Другої світової війни. Більше ста жителів Чорного Острова та навколишніх сіл були знищені в яру єврейського

кладовища, що на Вовчій Горі. У музеї народних обрядів та ремесел «Садиба на Вовчій Горі» ви познайомитесь з цікавими обрядами, звичаями та ремеслами нашої місцевості. А в затишному лісі на вас чекає облаштована зона відпочинку.

Маршрут Чорний Острів – Катеринівка.

На території села Катеринівка розташована пам’ятка науки і техніки національного значення «Геодезичний пунк Дуги Струве – «Катеринівка». Це транскордонний об’єкт, включений до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Цей проект, здійснений у 1816 – 1855 роках під керівництвом астронома і геодезиста Фрідріха Вільгельма Георга Струве. 2820 кілометрів дуги проходять по території
десяти європейських країн від Хаммерфеста в Норвегії до Чорного моря. Вперше була створена система для наукових вимірювань меридіану Землі.

Маршрут Чорний Острів – Миколаїв – Малі Орлинці.

Якщо ви хочете вдихнути трохи історії, помилуватись мальовничими краєвидами обов’язково завітайте в Миколаїв, який знаходиться за Чорним Островом. Колишнє містечко Миколаїв виникло в 1555 році і назване іменем його

засновника воєводи Миколи Синявського. Миколаїв приваблює мандрівників унікальною архітектурною спорудою – Покровською церквою 1796 року.

Біля села протікає річка Бужок та знаходиться ставок. В цій мальовничій місцині розташувалась сімейна база відпочинку «Панський Берег». На туристів чекає захоплююча риболовля та зоологічний куточок, дитячий майданчик, альтанки для відпочинку.

А ще в Миколаєві знаходяться два старовинні єврейське та польське кладовища. На єврейському кладовищі в 1781році похований учень основоположника Хасидизму Баал Шем - Това з Меджибожа раббі Давид із Миколаєва. Пам'ятний знак свідчить, що тут в 1942 році були розстріляні 11 євреїв жителів містечка. Мандруючи селом ви обов'язково натрапите на декілька старовинних житлових приміщень. Також в парку зберігає свою таємницю великий кам'яний хрест.

Село Малі Орлинці розташоване на правому березі річки Бужок, лівої притоки Південного Бугу.Свою історію веде з XIV століття. Перлиною села є дерев'яна трьох купольна церква Святого Великомученика Дмитрія. Побудована в 1787 році церква є однією з небагатьох культових споруд дерев'яного зодчества, які збереглись на Поділлі.

Єднання з природою, свіже повітря та неперевершені емоції залишаться з вами надовго.

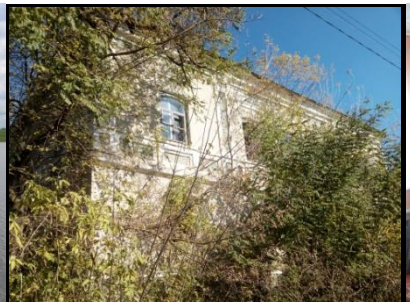

Патріотичний туризм.
Арт зона «Бій під Чорним Островом 1920 року» та Музей АТО «Нескорені»

6 липня 1920 року під Чорним Островом більшовицька кіннота несподівано атакувала потяг, в якому перебував штаб Армії УНР. І, здавалося б, у безвихідній ситуації начальник штабу української армії Євген Мешковський повів штабних старшин в атаку. В цьому переможному бою його було смертельно поранено…На цьому місці встановлено арт-об'єкт та пам'ятний знак «Борцям за волю України».

Музей АТО «Нескорені»: Тут відтворена окопна кімната бійців, речі бійців, дитячі малюнки, одяг капеланів, шеврони добровольців тощо. Експозиція музею присвячена реальним історіям бійців, медиків, волонтерів, які працювали в зоні бойових дій. Дуже важливо, що Музей АТО з'явився в містечку. Бо чотири його воїни загинули за незалежність України. Він нагадує жителям про те, що війна триває. Найголовніший елемент в роботі – говорити про війну, не замовчувати, не забувати, але й не лякати.

Ось така багата й цікава історія містечка Чорний Острів та Чорноострівської громади, де переплелись події, які були знаковими та вирішальними і в історії України, де поряд мирно співіснували жителі різних націй і народностей, де зараз височіють та вражають своєю величчю архітектурні споруди, де живуть люди, які знають та пам’ятають свою велику історію та закохані в своє містечко.